

Mnenje Odbora regij – Sveženj EU za socialne naložbe

(2013/C 356/11)

ODBOR REGIJ

- izraža zadovoljstvo s predlogom Komisije, da bi na podlagi strateškega pristopa s svežnjem za socialne naložbe namenili več pozornosti izboljšanju sposobnosti ljudi in njihove udeležbe v družbi in na trgu dela, s čimer bi povečali blaginjo posameznikov, spodbudili gospodarstvo in pripomogli, da bo EU po krizi močnejša, bolj povezana in konkurenčnejša;
- izraža obžalovanje, ker v svežnju ukrepov Komisije za socialne naložbe ni upoštevana vloga lokalnih in regionalnih oblasti. Te poznajo socialne probleme iz prve roke in so pomembni akterji pri usklajevanju in izvajanju protiukrepov;
- ugotavlja, da mnoge lokalne in regionalne oblasti že razvijajo in izvajajo uspešne programe za reševanje izzivov, navedenih v svežnju za socialne naložbe. Zato je treba spodbujati izmenjavo dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi;
- poziva EU, naj v dogovoru z državami članicami razmisli o možnosti oblikovanja evropskega okvira za socialna stanovanja, saj so le-ta izredno pomembna za reševanje problematike brezdomstva ter pripravo stanovanjskih strategij in strategij za preprečevanje brezdomstva, h katerim je pozvala Komisija;
- poudarja, da bi bilo treba v okviru ESS bolj upoštevati resnične potrebe državljanov ter lokalnim in regionalnim oblastem omogočiti večjo prožnost pri določanju ciljev na lokalni ravni;
- poziva Komisijo, naj oblikuje konkreten načrt za izvajanje svežnja za socialne naložbe. Vključevati bi moral mehanizme za spremljanje, usklajevanje, nadnacionalno izmenjavo in medsebojno učenje v zvezi s tematskimi prednostnimi nalogami, kot so brezposelnost mladih, izobraževanje, brezdomstvo, revščina otrok ter skrb za invalide in osebe, ki so odvisne od pomoči drugih.

Poročevalec	Ahmed ABOUTALEB (NL/PES), župan mesta Rotterdam
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Socialne naložbe za rast in kohezijo – vključno z izvajanjem Evropskega socialnega sklada 2014–2020
	COM(2013) 83 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Ozadje in razlogi za pripravo mnenja

ODBOR REGIJ

1. izraža zadovoljstvo s predlogom Komisije, da bi na podlagi strateškega pristopa s svežnjem za socialne naložbe namenili več pozornosti izboljšanju sposobnosti ljudi in njihove udeležbe v družbi in na trgu dela, s čimer bi povečali blaginjo posameznikov, spodbudili gospodarstvo in pripomogli, da bo EU po krizi močnejša, bolj povezana in konkurenčnejša;

2. opozarja na mnenje o dejavni vključitvi (2008/C 257/01), v katerem je poudaril pomen lokalnih in regionalnih oblasti kot glavnih akterjev v politikah aktivnega vključevanja;

3. meni, da so trajnostna rast, uravnotežen proračun in socialna kohezija mogoči le ob večjih prizadevanjih za nova delovna mesta ter boljšo socialno zaščito in socialno vključenost. To je treba v celoti upoštevati v evropskem semestru in poskrbeti, da se v mehanizme za spremljanje in usklajevanje vključijo cilji, povezani zlasti z dostojnimi delovnimi mesti in zmanjšanjem neenakosti, s tem pa zagotoviti tudi ravnovesje med gospodarskimi in socialnimi cilji ter si prizadevati za spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, da se zmanjšajo gospodarske in socialne razlike med regijami;

4. opozarja, da so problemi zaradi revščine in socialne izključenosti v absolutnem smislu posebej veliki na mestnih območjih, kjer živi 80 % evropskega prebivalstva in ki ustvarijo 85 % BDP EU, medtem ko imajo podeželska območja v relativnem smislu resne socialne probleme zaradi nizke ravni dohodkov in majhne gostote prebivalstva. Na mestnih območjih se socialni problemi ponavadi kopičijo v določenih mestnih četrtih in tako, neodvisno od razcveta mesta, ustvarjajo socialna žarišča.

Splošne ugotovitve

ODBOR REGIJ

5. poudarja, da je treba v boju proti revščini in socialni izključenosti – kot je zapisano v Listini EU o temeljnih pravicah – vsem državljanom zagotavljati enak dostop do osnovnih storitev splošnega pomena, kot so stanovanje, izobrazba, zdrav-

stveno varstvo, zaposlitev in dostop do socialnih storitev. Eden glavnih pogojev za to je solidarnost med državljani iz vseh družbenih slojev. Pri porazdelitvi teh osnovnih storitev je potreben celovit pristop s kratko- in dolgoročno usmerjenostjo, ki postavlja državljane v središče iskanja rešitev;

6. poziva k jasni opredelitvi vseh institucij EU za udeležbo državljanov v vseh fazah razvoja politike, od načrtovanja pa vse do izvajanja. V tem trenutku je izredno pomembno, da povrnemo zaupanje v naše demokratične institucije in pokažemo, da se dosledno odzivamo na potrebe in pričakovanja državljanov. Iskanje odgovorov na lokalni ravni ter izkoriščanje energije, pripravljenosti za spremembe in poznavanja dejanskih potreb na lokalni ravni nam bosta olajšala iskanje realističnih in učinkovitih rešitev za družbene izzive. Naložbe v skupnosti na (pod)lokalni ravni ustvarjajo stabilne mestne četrti, ki pozitivno vplivajo na dojemanje varnosti;

7. izraža zadovoljstvo, ker Komisija ugotavlja, da so za politiko zaposlovanja in socialno politiko odgovorne predvsem države članice ter lokalne in regionalne oblasti, in tako spoštuje načelo subsidiarnosti;

8. se strinja s Komisijo, da je v boju proti brezposelnosti nujno treba dati večji poudarek ukrepom za ustvarjanje delovnih mest, zmanjšanje brezposelnosti in spodbujanje vseživljenjskega učenja, pobudam, namenjenim krepitevi konkurenčnosti na trgu dela, izobraževanja, usposabljanja in enakih možnosti, ter drugim ukrepom za izboljšanje znanja in spretnosti posameznikov ter njihovih možnosti za zaposlitev. Med te ukrepe spadata tudi omogočanje mobilnosti delavcev in zagotavljanje mikroposojil tistim, ki želijo ustanoviti ali razširiti podjetje;

9. izraža obžalovanje, ker v svežnju ukrepov Komisije za socialne naložbe ni upoštevana vloga lokalnih in regionalnih oblasti. Te imajo velik vpliv na življenje večine državljanov EU, ki bivajo, delajo in študirajo ali, v primeru invalidov in oseb, odvisnih od pomoči drugih, prejemajo oskrbo na območjih, ki jih te oblasti upravljajo. Na ravni lokalnih in regionalnih oblasti se zagotavlja večina socialnih storitev in plačuje večji del socialnih prejemkov;

10. meni, da bo večja vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri odločanju koristna za celostno izvajanje strategij za aktivno vključevanje, h kateremu sta pozvala Evropski parlament in Evropska komisija. Lokalne in regionalne oblasti poznajo socialne probleme iz prve roke in so pomembni akterji pri usklajevanju in izvajanju protiukrepov. Izkušnje z reševanjem socialnih problemov so odločilnega pomena za uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020. Zato je treba lokalnim in regionalnim oblastem priznati ključno vlogo v evropskem semestru ter pogojanjih o nacionalnih programih reform in njihovem izvajanju;

11. poudarja, da se *mora delo izplačati. To pomeni, da je treba zagamčiti ustrezno minimalno plačo in kakovost delovnih mest. Če oseba (začasno) (še) ni sposobna delati, ji je treba zagotoviti ustrezno preživetje z enakopravnim dostopom do osnovnih storitev na področju preprečevanja, usposabljanja in spodbujanja. OR zato poziva Evropsko komisijo, naj obravnava vprašanje izvajanja priporočila Sveta o minimalnem dohodku iz leta 1992;*

12. opozarja, da morajo lokalne oblasti izkoristiti energijo vseh posameznikov, civilne družbe in podjetij, ki živijo ali delujejo na mestnih območjih. Spodbujati je treba tudi inovativnost socialnih podjetnikov, ki lahko ponudijo nove rešitve za izpolnjevanje potreb po storitvah in infrastrukturi. Mesta in regije si morajo prizadevati za soustvarjanje in v ta namen oblikovati produktivna partnerstva z zasebnim sektorjem in skupinami civilne družbe, hkrati pa spodbujati resnično in obsežno vključenost državljanov v vse faze socialnih inovacij (zamisel, načrtovanje, pilotna faza, razvoj in izvajanje);

13. meni, da je na lokalni in regionalni ravni izredno pomembna udeležba vseh rezidentov v politiki socialne vključenosti in integracijski politiki; ne bi smeli razlikovati med državljani tretjih držav in državljani EU. Opozarja na dejstvo, da zaradi pritoka priseljencev, ki ga omogoča mobilnost znotraj EU, prihaja do problemov pri prilagajanju javnih storitev in oskrbe državljanov s stanovanji, delom in izobraževanjem. Osnovne zahteve v zvezi z vključevanjem za državljane EU na splošno niso drugačne od zahtev za druge priseljence. Naučiti se morajo novega jezika ter se navaditi na nove institucije in včasih tudi na drugačne družbene norme;

14. z obžalovanjem ugotavlja, da Komisija le deloma povzema samoiniciativno poročilo Evropskega parlamenta o socialnih naložbah (z dne 25. julija 2012, 2012/2003 INI), v katerem je EP pozval k boljšemu upravljanju pri uresničevanju zaposlitvenih in socialnih ciljev iz strategije Evropa 2020, ter da ne predlaga dodatnih sredstev. Sveženj za socialne naložbe ne bi smel vsebovati le političnih priporočil državam članicam in napovedovati zgolj nekaj zakonodajnih pobud. Še zlasti v sedanji krizi bi si morali prizadevati, da se v proračun EU in nacionalne proračune vključijo programi za zaposlovanje in socialne naložbe;

15. ugotavlja, da sveženj za socialne naložbe vsebuje obsežne informacije o socialnih trendih v Evropi. Uporabljeni podatki in informacije temeljijo na nacionalnih in regionalnih trendih in statističnih podatkih. Tako zbrane informacije ne prikazujejo ustrezno izzivov na lokalni ravni ali razlik med socialnimi potrebami in prikrasnostmi v mestih oziroma na regionalni in nacionalni ravni. Zbiranje dokazov o tem, kaj deluje in kaj ne deluje na lokalni ravni, je bistvenega pomena, če želimo z ukrepi, ki se izvajajo, učinkovito in uspešno izpolnjevati cilje socialne politike. OR spodbuja evropske institucije, naj na lokalni in regionalni ravni zbirajo podatke in informacije o socialnih trendih ter preučujejo in ocenjujejo politike socialne vključenosti, ki jih izvajajo lokalne in regionalne oblasti, zlasti pa velika mesta;

16. opozarja na vztrajno diskriminacijo na podlagi spola, ki je še poostrena v primeru oseb, prikrasanih z več vidikov (npr. ženska in samohranilka), ter izraža zadovoljstvo, da se Evropska komisija zaveda tega posebnega izziva in mu želi posvetiti potrebno pozornost;

17. priznava, da bi sporočilo lahko kljub temu bilo prelomnica, saj socialno politiko opredeljuje kot naložbo v družbo in ne kot strošek nedelovanja trga. Takšna opredelitev socialne politike bi lahko politiko spodbudila k prehodu s *korektivnih* ukrepov na *preventivne* ukrepe, s katerimi je mogoče probleme, kot je socialna izključenost, reševati, preden se pojavijo, ali odvisnost od pomoči drugih premakniti na poznejša leta s spodbujanjem samostojnosti oseb in aktivnim staranjem;

18. je zadovoljen, da je Evropski svet na zasedanju 27. in 28. junija 2013 poudaril, da je treba okrepi socialno razsežnost ekonomske in monetarne unije. Evropski uniji je treba dati orodja za ohranjanje potenciala za resnično ekonomsko konvergenco in socialni napredek vseh držav članic, namesto da se zanaša na mehanizme notranjega razvrednotenja, ki rešujejo samo asimetrične pretrese. Zato z zanimanjem pričakuje sporočilo Komisije o socialni razsežnosti ekonomske in monetarne unije, ki bo predvidoma objavljeno v začetku oktobra 2013;

19. meni, da bi lahko socialna razsežnost ekonomske in monetarne unije, kot je predlagal Evropski parlament⁽¹⁾, temeljila na paktu za socialne naložbe po vzoru Pakta „evro plus“. S tem bi zastavili cilje za socialne naložbe držav članic z namenom uresničevati zaposlitvene, socialne in izobraževalne cilje iz strategije Evropa 2020. Pakt za socialne naložbe je

⁽¹⁾ Resolucija z dne 20. novembra 2012 o paktu za socialne naložbe – odgovor na krizo.

treba dopolniti tudi s sistemom kazalnikov za zaposlovanje in socialno politiko, ki ga je treba uvesti v skladu s členom 148 PDEU in zanj zadolžiti Svet za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov (EPSCO), da se zaznajo zaposlitvena in socialna neravnovesja, ki bi lahko ogrozila stabilnost ekonomske in monetarne unije.

20. spodbuja Evropsko komisijo, naj podrobneje preuči izvedljivost sistema zavarovanja Evropske unije za primer brezposelnosti, ki bi lahko bil uveden kot samodejni stabilizator na ravni ekonomske in monetarne unije;

21. pozdravlja dejstvo, da je Evropski svet v svojih sklepih ⁽²⁾ poudaril, da se lahko „možnosti, ki jih ponuja obstoječi fiskalni okvir EU, da se uravnotežijo produktivne potrebe po javnih naložbah in cilji na področju fiskalne discipline“, „izkoristijo“ tudi v preventivnem delu Pakta za stabilnost in rast; zato od Evropske komisije pričakuje, da se bo še najprej posvečala vprašanju kakovosti javne porabe in med drugim preučila, kako ločevati izdatke in naložbe pri izračunih proračunskega primanjkljaja, kar bi preprečilo, da se naložbe z dolgoročnim neto donosom prikažejo kot izdatki.

Priporočila

ODBOR REGIJ

22. poudarja, da bi moralo biti izobraževanje (tako formalno kot neformalno) v ospredju svežnja za socialne naložbe. Neenak dostop do izobraževanja – zlasti do visokokakovostnega izobraževanja, ki mlade pripravi na zaposlitvene možnosti v vključujoči informacijski družbi ter jim omogoči, da postanejo aktivni državljani v kompleksnih demokratičnih družbah – je velika ovira pri zmanjševanju revščine in povečevanju gospodarske rasti. Države članice se morajo pokazati pripravljene vlagati v izobraževanje, vseživljenjsko učenje in usposabljanje za vse skupine prebivalstva, pri tem pa namenjati posebno pozornost izobraževanju v zgodnjem otroštvu, dostopu do terciarnega izobraževanja, sodelovanju med podjetji in šolami, usposabljanju na delovnem mestu in posebnemu usposabljanju za sektorje, v katerih primanjkuje delovne sile (na primer v sektorjih zdravstva, čistih tehnologij in IKT), ter zmanjšanju stopnje osipa;

23. izraža zadovoljstvo, da se Komisija osredotoča na izobraževanje in usposabljanje, in meni, da je treba večjo pozornost nameniti poklicnemu usposabljanju in njegovi kakovosti, to pa z uvedbo konkretnih ukrepov tako v fazi usmerjanja kot med izobraževanjem in usposabljanjem. Gospodarstvo EU potrebuje več obrtnikov, inženirjev in tehnikov, če želi biti konkurenčno na svetovni ravni. V EU je na žalost vse manj zanimanja za poklicno usposabljanje, čeprav nudi odlične možnosti za boj proti brezposelnosti in za trajnostni razvoj gospodarstva;

⁽²⁾ Sklepi Evropskega sveta, 13. in 14. december 2012, I. Gospodarska politika, točka 2.

24. poudarja, da mora biti vseživljenjsko in stalno poklicno usposabljanje visoko vrednoteno. Evropska unija bi morala pripraviti ustrezne dolgoročne ukrepe in poskrbeti za zadostno finančno podporo iz Evropskega socialnega sklada (ESS) za zvišanje ravni poklicnega usposabljanja;

25. opozarja, da je poleg močne osredotočenosti na ponudbo zaposlitvenih možnosti treba posvetiti več pozornosti tudi povpraševanju na trgu dela. Dejstvo je, da so brezposelne osebe pretežno nizkokvalificirane, za prosta delovna mesta pa so potrebni visokokvalificirani delavci, zato je treba v tem času krize dopolniti ukrepe, povezane s povpraševanjem, z instrumenti, ki so povezani s ponudbo in se ne nanašajo le na deregulacijo trgov dela, zmanjševanje stroškov dela in spodbujanje brezposelnih k slabo plačanim zaposlitvam. Izboljšati je treba znanje in spretnosti nizkokvalificiranih in brezposelnih oseb ter jim v ta namen nuditi ustrezne možnosti za izobraževanje;

26. poziva Komisijo, države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj si prizadevajo za boljše predvidevanje prihodnjih potreb po znanju in spretnostih, za večjo usklajenost znanja in spretnosti s potrebami na trgu dela ter za premostitev vrzeli med izobraževanjem in svetom dela. Zlasti v najnižjih segmentih trga dela je treba prožno in nebirokratsko spodbujati udeležbo na trgu dela. Na Nizozemskem na primer so vlada, podjetja in izobraževalne ustanove podpisale t. i. tehnološki pakt, da bi izboljšale povezave med izobraževanjem in trgom dela v tehnološkem sektorju ter tako ukrepale proti pomanjkanju tehničnega kadra. Soglasje o tehnološkem paktu je bilo doseženo na nacionalni ravni, vsebuje pa zvečine ukrepe, ki se izvajajo z regionalnim in sektorskim pristopom, pri čemer se uporabljajo že obstoječe strukture, na primer različni lokalni centri znanja („kenniswerkplaatsen“) za razvoj talentov, mesta, prijetna za življenje, in javno zdravje v Rotterdamu;

27. poudarja, da je treba čim bolj izkoristiti ves potencial delovne sile. Za ljudi na obrobju trga dela bi lahko uvedli podporne ukrepe, ki bi bili v pristojnosti nacionalnih in/ali lokalnih in regionalnih oblasti;

28. priporoča, da se (socialna) udeležba doda trem stebrom, na katerih temelji pristop Komisije in ki naj bi izboljšali aktivno vključenost oseb, najbolj oddaljenih od trga dela, namreč: ustrezna dohodkovna podpora, aktivno vključevanje in kakovostne storitve. Socialna udeležba in vključenost morata biti glavna dejavnika pri uresničevanju naših socialnih ciljev ter pri

oblikovanju in ohranjanju močnih socialnih sistemov. Državljanom je treba dati možnost, da dosežejo svoj polni potencial ter čim bolj izkoristijo in razvijajo svoje znanje in spretnosti, pri čemer je cilj doseči ekonomsko neodvisnost;

29. poziva, naj se natančneje pojasni *pogojenost* pri dostopu do socialnega varstva. Lahko je sprejemljiva, če so predvideni socialni transferji, ki posameznikom zagotavljajo podporo in spodbude za ponovno zaposlitev, izobraževanje ali usposabljanje;

30. glede na ocene, da v EU približno 56 milijonov ljudi, starejših od 15 let, nima bančnega računa, pozdravlja predlog Komisije, da vsak posameznik v Evropski uniji dobi pravico do osnovnega bančnega računa;

31. izraža zadovoljstvo z namenom Komisije, da za večji finančni vzvod javnih socialnih naložb preuči uporabo novih finančnih instrumentov, zlasti socialni donos naložb (Social Return on Investment) in obveznice z družbenim učinkom (Social Impact Bonds), ter Komisijo poziva, naj pripravi natančnejše predloge v zvezi s tem in poskrbi za to, da bodo pravila EU za javno naročanje omogočala socialni donos naložb. V tem oziru podpira predlagano uvedbo varčevalnega računa EU, s katerim bi EU lahko dobila dodatno financiranje, ki bi prispevalo k uresničevanju ciljev strategije Evropa 2020 na področju zaposlovanja in rasti na lokalni in regionalni ravni;

32. poudarja, da morajo države članice, regije in lokalne skupnosti izkoristiti raznolikost svojih prebivalcev. Vključujoča kultura, v kateri je varno biti edinstven in se z drugimi povezovati preko te raznolikosti, je pogoj za inovativnost;

33. ugotavlja, da mnoge lokalne in regionalne oblasti že razvijajo in izvajajo uspešne programe za reševanje izzivov, navedenih v svežnju za socialne naložbe. Primeri za to so storitve „vse na enem mestu“ (okenca za mlade), regionalni centri za mlade in družine, stanovanjske strategije in strategije za preprečevanje brezdomstva, strategije za socialni donos naložb, obveznice z družbenim učinkom, t. i. *talent houses*, otrokom prijazne soseske in polna vključenost. Zato je treba spodbujati izmenjavo dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Prek partnerstva in sodelovanja lahko lokalne oblasti črpajo iz obsežnejših sredstev in izkušenj, hkrati pa spodbujajo široko udeležbo svojih partnerjev iz različnih sektorjev pri razvoju. Vse te izkušnje je treba upoštevati pri

razvoju banke znanja, ki je predlagana v svežnju za socialne naložbe, in pri spodbujanju takih izmenjav v okviru programa EU za socialne spremembe in inovacije;

34. opozarja, da se programi za vključevanje financirajo tako iz Evropskega sklada za vključevanje kot iz ESS. Vendar pa vir financiranja prepogosto omejuje obseg zagotavljanja storitev. Poudariti je treba, da je zaradi vse večje mobilnosti v EU v naslednjem proračunskem obdobju treba predvideti sredstva za podporo mobilnim državljanom EU ter pri tem združiti prednostna področja obeh skladov in oblikovati programe financiranja za vse, neodvisno od državljanstva. Ta nova proračunska sredstva bi lahko uporabili za vključevanje državljanov EU v jezikovne in orientacijske programe, v tesnem sodelovanju z drugimi akterji, kot so nevladne organizacije, zlasti pa z zasebnim sektorjem. Komisija mora izkoristiti svoj vpliv ter nekatere lokalne in regionalne oblasti v državah, iz katerih prihajajo migranti, pozvati k uporabi ESS in Evropskega sklada za regionalni razvoj za obsežne naložbe v socialni in gospodarski razvoj svojega prebivalstva;

35. se zaveda, da migracije znotraj držav članic in med njimi za posameznike pomenijo izhod iz gospodarske krize; vendar pa ugotavlja, da bi z obsežnejšimi in dolgoročnejsimi socialnimi naložbami v regijah in lokalnih skupnostih, ki najbolj razumejo posebnosti na svojih območjih, lahko krizo rešili na bolj trajnostni način, saj bi zmanjšali pritisk na posameznike, da v iskanju zaposlitve zapustijo svoj dom, družino in skupnost. Poleg tega lahko pomanjkljivo znanje jezika okrni možnosti posameznikov za selitev v drugo državo članico zaradi zaposlitve, izobraževanja ipd.; potrebna utegnejo biti nova prizadevanja za boljše poučevanje jezikov, ki bi pomagalo pri kratkoročnih migracijah, dokler se ne najde dolgoročnejša rešitev. S tem bi spodbudili tudi socialno vključenost;

36. se strinja z mnenjem Komisije o lokalnem učinku demografskih sprememb in staranja prebivalstva, ki postavljajo nove zahteve v zvezi s socialno infrastrukturo in dostopom do javnih prostorov. Zaradi vse bolj prisotne revščine v starosti so sedaj potrebni trajnostni sistemi in storitve socialnega varstva, ki morajo biti na voljo in cenovno dostopni vsem. Korektivni model je treba nadomestiti s preventivnim, ki posameznikom omogoča daljšo funkcionalno samostojnost ter vključenosti v odnose. Posebej si je treba prizadevati za aktivno in zdravo staranje Evropejcev ter pristop k temu vprašanju prenesti z institucionalne ravni na raven lokalnih skupnosti;

37. obžaluje, da delovni dokument služb Komisije o dolgoročni oskrbi v starajočih se družbah ne obravnava revščine, socialne izključenosti in dostojnih dohodkov starejših, tj. problemov, ki lahko povečajo potrebe po dolgoročni oskrbi. OR pogrša tudi bolj poglobljeno analizo tega, kako lahko strukturna sredstva podprejo naložbe v dolgoročno oskrbo;

38. meni, da bi bilo treba v svežnju za socialne naložbe bolj priznati pomen socialne ekonomije, saj je v EU 2 milijona socialnih podjetij (10 % vseh evropskih podjetij), ki zaposlujejo več kot 11 milijonov delojemalcev (kar je 6 % delovno aktivnega prebivalstva EU). Zato ponavlja svoj poziv k sprejetju statuta evropske vzajemne družbe, ki ga je marca 2013 podprl tudi Evropski parlament;

39. poudarja pomen medsektorskega sodelovanja med zdravstvom in socialnim varstvom ter med formalnimi in neformalnimi mrežami v skupnosti. Seznaniti se je treba z različnimi vrstami sosedске pomoči in dopolnilno vlogo prostovoljcev, strokovnjakov in sosedov, ki nudijo podporo. Strokovnjaki se morajo tesneje poistovetiti z lokalnimi skupnostmi, v katerih lahko s sodelovanjem in podporo pomagajo krepiti in usmeriti sosedsko pomoč in prostovoljsko delo. Ta nov pristop k upravljanju, ki ga uspešno izvajajo nekatera evropska mesta, je treba podpreti z instrumenti na ravni EU, da bo mogoče primere dobre prakse razširiti po vsej Evropi. Ustrezna metoda bi bila uvedba sistemov, ki bi združevali podatke o državljanih (njihovi socialni in zdravstveni preteklosti) ter dostop do informacij o razpoložljivih sredstvih in storitvah (katalog ali portfolio storitev in sredstev, uporabne inovativne tehnologije, kot so napredni sistemi oskrbe na daljavo, nadzor na daljavo itd.);

40. priporoča EU, naj ob upoštevanju mnenja OR iz oktobra 2011 in poziva Evropskega parlamenta iz resolucije z dne 11. junija 2013 ter v dogovoru z državami članicami razmisli o možnosti oblikovanja evropskega okvira v zvezi s socialnimi stanovanji. Čeprav področje socialnih stanovanj ni v izključni pristojnosti EU, ima mnogo politik EU (politika konkurenčnosti, notranji trg, strukturni skladi, politika za energetske učinkovitost, okoljski standardi itd.) nanj neposreden učinek. Da se zagotovi skladnost s temeljnimi pravicami in med politikami EU, ki vplivajo na stanovanjsko problematiko, je treba sprejeti okvir za usklajevanje. Odbor ponovno opozarja, da imajo javne oblasti v skladu s Pogodbo EU pravico, da same odločajo o socialnih stanovanjih in izbirnih merilih za gospodinjstva, ki so do njih upravičena. OR tudi meni, da so socialna stanovanja izredno pomembna za kohezijo in zaradi spodbujanja socialne raznolikosti ne smejo biti na voljo le prikrajšanim skupinam prebivalstva;

41. opozarja države članice in Komisijo, da lahko naložbe v socialna stanovanja kot podlaga za strateške socialne naložbe pomagajo izpolnjevati nujne socialne potrebe, na trajnosten način zagotavljati lokalna delovna mesta, ki jih ni mogoče preseliti, stabilizirati gospodarstvo s preprečevanjem nepremičninskih balonov ter ukrepati proti podnebnim spremembam in energetske revščini. Odbor še poudarja, da so socialna stanovanja izredno pomembna za reševanje problematike brezdomstva ter pripravo stanovanjskih strategij in strategij za preprečevanje brezdomstva, h katerim je pozvala Komisija;

42. pozdravlja vključitev brezdomstva kot prednostnega tematskega cilja v svežnj za socialne naložbe in poziv državam članicam, naj „se borijo proti brezdomstvu s pomočjo celovitih strategij, ki temeljijo na preprečevanju, pristopih, ki postavljajo nastanitev v ospredje, in pregledovanju predpisov in praks glede deložacije, pri tem pa upoštevajo glavne ugotovitve smernic o preprečevanju brezdomstva iz tega svežnja“. V zvezi s tem OR poziva Komisijo, naj pripravi konkreten okvir EU za podporo akterjem in zlasti ustreznim nacionalnim, regionalnim in lokalnim oblastem, da bodo lahko napredovali pri reševanju problematike brezdomstva, pri tem pa naj upošteva mnenje, ki ga je o tej temi pripravil Odbor regij na lastno pobudo;

43. poudarja, da bomo lahko uspešno dosegali socialne cilje le, če bomo temeljito spremenili pristope in tako izboljšali kakovost rezultatov za upravičence ter delovali učinkovito in uspešno. Socialne inovacije so potrebne v boju proti revščini in socialni izključenosti, zato jih je treba vključiti v določbe o strukturnih skladih in jih prednostno upoštevati v programu Obzorje 2020, učinkovito pa jih je treba podpreti tudi v okviru Evropskega programa za socialne spremembe in inovacije. V ta namen morajo vodilne pobude iz strategije Evropa 2020, zlasti Evropska platforma za boj proti revščini in socialni izključenosti, predstavljati referenčni okvir za boljše doseganje zastavljenih ciljev;

44. ugotavlja, da znanost in tehnologija v sodobnih družbah ne pospešujeta le gospodarske rasti, temveč tudi socialno blaginjo in napredek. Vendar interakcija med znanstveniki/raziskovalci in družbo/državljanji pogosto ni ustrezna, včasih pa je sploh ni. Pri financiranju raziskav na ravni EU je treba v prihodnje upoštevati tako tehnološke kot tudi družbene in humanistične vede, da bo mogoče pridobiti znanje in izvesti raziskave, uporabne v praksi, o problemih in kakovosti življenja v mestnih četrtih in na redko poseljenih območjih ter tako znanje, uporabno v praksi, razširjati med akterji, ki so pristojni za politiko urbanističnega in prostorskega načrtovanja. Priporočajo se zlasti nove oblike evalvacijskih raziskav za sistematično nadgrajevanje znanja o učinkovitosti političnih ukrepov, o tem, zakaj „učinkujejo“, za katere družbene skupine in v kakšnih okoliščinah; pozdravlja pobude Komisije, namenjene spodbujanju socialnih naložb in prizadevanj za izmenjavo informacij o izkušnjah na področju inovacij;

45. opozarja na dejstvo, da EU s svojo regionalno politiko spodbuja trajnostni razvoj mest že od leta 1989. S sredstvi iz strukturnih skladov vlaga regionalna politika v projekte, ki spodbujajo dobro lokalno upravljanje, trajnostno mestno okolje ter socialno vključenost in enakost, prispevajo k prenovi mestnih območij in ustvarjajo gospodarsko rast in delovna mesta. Zaradi bližine lokalnih in regionalnih oblasti z njihovimi občani ter njihovih izkušenj z ugotavljanjem lokalnih potreb in

pričakovanj je treba trenutno strukturo financiranja bolj prilagoditi lokalnim potrebam ter tako mestom in mestnim območjem omogočiti, da prevzamejo večjo odgovornost in vodilno vlogo pri usklajevanju celostnih pristopov na ravni mest ali metropolitanskih območij. V podporo teritorialni koheziji in celostnim pristopom, prilagojenim posameznim območjem, je treba izboljšati usklajevanje ESS in ESRR;

46. pozdravlja predlog, da se najmanj 20 % sredstev ESS v vsaki državi članici nameni za spodbujanje socialne vključenosti in boj proti revščini. OR bi v zvezi s tem želel dodatna jamstva, da se bodo finančna sredstva pravilno upravljala in da bodo usmerjena v pomoč tistim, ki jo najbolj potrebujejo. To lahko pomeni, da se sredstva v posamezni državi članici dodeljujejo na regionalni ravni in ne centralno, na podlagi niza dejavnikov, ki določajo, kdaj gre za največjo potrebo po pomoči (kazalniki revščine, BDP na prebivalca, zaposlenost, izobraženost, število priseljencev itd.);

47. poziva, da se takoj uvede pobuda za zaposlovanje mladih in da se v programe jamstva za mlade vključijo mladi do 30. leta. Podpira priporočilo Komisije o jamstvu za mlade, katerega namen je pravočasno preprečiti, da posamezniki ne bi imeli dostopa do izobraževanja, zaposlitve oziroma usposabljanja. Poudarja ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v procesu izvajanja pobude. Izraža močno zaskrbljenost zaradi pomanjkanja zadostnih finančnih sredstev za pobudo za zaposlovanje mladih v celotnem prihodnjem programskem obdobju (6 milijard EUR) in poziva, da je treba v prvih letih večletnega finančnega okvira nujno vnaprej dodeliti znaten del sredstev novi proračunski postavki za pobudo za zaposlovanje mladih. Pri merilih za upravičenost do pomoči za NUTS II je treba poleg 25-odstotne brezposelnosti mladih upoštevati tudi izrazita odstopanja na regionalni ravni od povprečne stopnje brezposelnosti mladih na nacionalni ravni;

48. poudarja, da bi bilo treba v okviru ESS bolj upoštevati resnične potrebe državljanov ter lokalnim in regionalnim oblastem omogočiti večjo prožnost pri določanju ciljev na lokalni ravni. Lokalne in regionalne oblasti bi morale sodelovati pri določanju prednostnih nalog ESS in upravljanju njegovih sredstev. Z zakonodajnega vidika bi bilo treba v uredbi o prihodnjem ESS natančneje določiti vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri njegovem strateškem upravljanju. OR poleg tega poziva k uvedbi obveznosti za organe upravljanja ESS, ki morajo dokazati, da so lokalne in regionalne oblasti sodelovale pri oblikovanju prednostnih nalog operativnih programov ter pri strateškem upravljanju ESS;

49. ob sklicevanju na svoja prejšnja mnenja o mestni politiki EU in na vrh leta 2012 v Københavnu Odbor meni, da je več možnosti za izboljšanje konkretne udeležbe mest: operativni

programi z jasno usmeritvijo na urbana območja, sodelovanje mest kot posredniških organov ter v upravljalnih odborih in svetovalnih skupinah ESS, partnersko sodelovanje upravljalnih organov ESS in mest pri načrtovanju ter uresničevanju programov itd. Za nekatera velika mesta bi lahko bilo koristno imeti lastne operativne programe;

50. poziva k temu, naj ESS spodbuja inovativne storitvene modele, novi pravni okvir pa olajša in financira razvoj storitev na ravni lokalnih skupnosti v podporo politikam trga dela;

51. ugotavlja, da je proračun za skupno kmetijsko politiko EU (SKP) petkrat večji kot proračun za ESS. To je seveda povezano s tem, da je SKP zgolj skupna politika EU, medtem ko je financiranje socialne politike močno odvisno od nacionalnega in podnacionalnega proračuna. Vendar pa bi se to neravnovesje lahko v javnosti razlagalo tudi kot posledica tega, da se socialna politika EU ne uvršča med glavne prednostne naloge. Zato OR vztraja pri tem, da je treba ponovno usmeritev v socialno politiko EU dopolniti tudi s povečanjem sredstev ESS;

52. pozdravlja pristop na podlagi celostnih teritorialnih naložb, ki jih v okviru novega programskega obdobja ESS načrtuje Evropska komisija za okrepitev socialnega, gospodarskega in fizičnega razvoja. Zaradi temeljnega pomena mest za socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo mora podpora EU bistveno presežati predlagano najnižjo stopnjo 5 %;

53. meni, da bi morali biti strogi predpisi EU glede javnega naročanja in državnih pomoči bolje usklajeni s socialno politiko, kar bi omogočilo učinkovitejši razvoj in izvajanje te politike. Da bi tako usklajevanje dobilo konkretno obliko, OR poziva Evropsko komisijo, naj pripravi predlog za izboljšanje kakovosti in dostopnosti socialnih storitev splošnega pomena na podlagi člena 14 PDEU;

54. priporoča, da se mora dokument izvajati v tesni povezavi z drugimi delovnimi dokumenti služb Komisije, kar bo omogočilo dosledno in učinkovitejše izvajanje. OR spodbuja Komisijo, naj se odloči za celovit pristop in se v tem procesu neposredno poveže z lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

55. poziva Komisijo, naj oblikuje konkreten načrt za izvajanje svežnja za socialne naložbe. Vključevati bi moral mehanizme za spremljanje, usklajevanje, nadnacionalno izmenjavo in medsebojno učenje v zvezi s tematskimi prednostnimi nalogami, kot so brezposelnost mladih, izobraževanje, brezdomstvo, revščina otrok ter skrb za invalide in osebe, ki so odvisne od pomoči drugih. Lokalne in regionalne oblasti bi morale v okviru evropskega semestra sodelovati pri pripravi letnih pregledov rasti in imeti večjo vlogo pri spremljanju napredka. Države članice bi bilo treba spodbuditi, da se pogosteje posvetujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, jih obveščajo in vključijo v postopek odločanja, saj se večina socialnih naložb izvaja prav na tej ravni.

V Bruslju, 9. oktobra 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
